SVENSK MUSIKTIDNING.

N:o 8. | Redaktör och utgifvare: **FRANS J. HUSS.** Expedition: Olofsgatan 1 (Hötorget 6,) 1 tr. upp öfv. gård. | Stockholm den 15 April 1889. | Pris: Helt år 5 kr., Lösn:r 25 öre. Annonspris: 10 öre petitraden. Bilaga 1: 80 öre. | Årg. 9.

Ivar Hedenblad.

Det händer ej så ofta att dirigentplatsen i vårt k. hofkapell intages af någon annan än dess egna kapellmästare, men under detta år har det inträffat två gånger och vid båda dessa tillfällen har kommandostafven förts af samme man, nämligen Director musices vid Upsala universitet, Ivar Hedenblad, ena gången framförande en ny af honom komponerad förtjenstfull konsertouverture för orkester, andra gången helt nyligen i spetsen för den elitkår bland upsalasångare, som tillhör sällskapet Orfei Drängar. Vi hafva häri funnit närmaste anledningen till att nu meddela hans bild och fästa uppmärksamhet vid hans person och verksamhet; anledning dertill erbjuder sig ännu mer i den omständigheten, att herr Hedenblad genom mångårigt nitiskt arbete i tonkonstens tjenst vid vår främsta högskola och i det samhälle han tillhör intager ett framstående rum bland dem, som i vårt land egna sina krafter åt befordrande af denna sköna konst, som särskildt i studentsången utöfvar en så mäktig verkan.

Den ungdomliga, af intelligens adlade studentsången »griper med underbar makt våra sinnen.» Allt sedan Oscar Arpi lik en annan Karl XII förde ut i verlden sin sångartrupp från seger till seger och underkufvade andra nationer vid sångartäflan i Paris 1867, har entusiasmen för studentsången, specielt Upsala-sången, aldrig svalnat. Komma upsaliensarne till oss och gifva konsert, det må nu vara kåren i sin helhet eller representerad af »Orfei drängar», så saknas aldrig kö vid biljettförsäljningen och fullt hus i konsertlokalen. Och likväl får man stundom höra påståendet, att »den sången ej är densamma nu som förr.» Och den åsigten, som ju ofta kan ha det individuela tycket eller minnet till grund, har man väl svårt att bestrida. Tempora mutantur et nos mutamur in illis.» Allt kan ej alltid förblifva sig likt, men mången behersкas väl ock vid jemförelsen af tanken:

Ivar Hedenblad.

»Den gamla tiden är mig kär, den gamla karolinska tiden.» Det måste emellertid erkännas, att det låg en öfversvallande ungdomlig friskhet och känsla, en öfverdådig energi i utförandet hos sångarskaran under Arpis ledning, och sjelfva studentkonserterna voro då i sitt ungdomsstadium; men också får man medgifva, att den tiden var rikare på utmärkta sångarkrafter än vår och att de ofta nog slående effekter i rytm och nyansering, som då karakteriserade denna körsång, ej alltid voro så fullt motiverade.

Huru som helst har upsalasången icke vanslägtats. Han gör än under sin nuvarande korag lika säkra eröfringar som förr, i främmande länder ännu mera utvidgade, och denna har i verldsstaden vid Seinen ännu en gång fäst lagern vid den svenska sångarfanan.

Ivar Eggert Hedenblad är född i Dalarne den 27 juli 1851, gjorde sina skolstudier i Stockholm och Strängnäs och blef student 1871, samt valdes 1875 till studentkårens sånganförare. Året derpå se vi honom i spetsen för en studentkör som konserterade i Tyskland och företrädesvis i Belgien samt äfven uppträdde i London. Han blef med anledning af denna konserttur hedersledamot af två de förnämsta belgiska sångföreningarne. Våren 1878 aflade han filosofisk kandidatexamen och ledde, som bekant, under detta års sommar upsaliensarnes sångarfärd till Paris samt hedrades då med medaljen »Litteris et artibus.» Efter ett års studium för filosofiska licentiatexamen började

han 1879 uteslutande egna sig åt musikstudier. Efter Josephsons död i mars 1880 förordnades Hedenblad att uppehålla director-musices-befattningen vid Upsala universitet. Under skilda perioder, 1880, —81 och —83 studerade han komposition i Leipzig hos Reinecke och Jadassohn samt sång hos professor Götze. Om hösten 1881 utnämndes Hedenblad till ordinarie Director Musices i Upsala och öfvertog samtidigt ledningen af Filharmoniska Sällskapet och Sångsällskapet O. D. derstädes, alltjemt qvarstående såsom studentkårens anförare, en befattning som han nu innehaft i ett och ett halft decennium. Såsom dirigent för ofvannämnda musiksällskap har hr Hedenblad utöfvat en nitisk verksamhet och ådagalagt en framstående förmåga. Vi hafva ej nu tillfälle att redogöra för de märkligare musiktillställningar i lärdomsstaden vid Fyris, hvilka egt rum under hans ledning, men åtskilliga större körverk och instrumentalkompositioner hafva förekommit på dessas program, hvarvid solister från hufvudstaden ofta medverkat. Genom Hedenblads initiativ och verksamhet har början till »Upsala universitets orkesterfond» blifvit gjord, afseende att bereda de studerande mera tillfälle att lära känna instrumentalmusikens främsta alster genom att i betydligt vidsträcktare mån, än hittills kunnat vara fallet, fästa orkestermusici af facket vid det akademiska kapellet och att möjligen skapa en för vissa tider af året stående orkester i Upsala, hvars uppförande af ren instrumentalmusik kostnadsfritt för studenterna kan blifva af stor betydelse med hänseende till den svenska tonkonsten. Fonden uppsteg redan inom ett år efter stiftandet till 10,000 kr.

Såsom tonsättare har Ivar Hedenblad verkat icke så obetydligt. I egenskap af universitetets director musices har han haft att vid flere tillfällen komponera festmusik. Sålunda har man af honom en kantat till festen med anledning af kronprinsens förmälning 1881, musik för Gustaf Adolfs-festen 1882, för Regnells- och Lutherfesterna, samt kantat för invigningen af nya universitetshuset 1887, — allt för soli, kör och orkester. Hans stora, i många stycken anslående körverk med solo och orkester: »Necken» hafva vi här i minne efter dess utförande på O. D.-konserten å Musikaliska akademiens stora sal 1885. Af trycket har han derjemte utgifvit ett par häften Sånger vid piano och samlingarne »Studentsången» (flere häften) och »Köralbum» för blandade röster. I förstnämnda samlingen finna vi af honom följande qvartetter: »I gamla Svea land», »Studentsång» och »Venetiansk visa», hvilken senare på O. D:s konsert i Sveasalen för ett år sedan väckte så mycket bifall, samt i den sistnämnda samlingen kören »I himlen blott bor friden». Bland flera outgifna kompositioner af honom kunna vi nämna en Serenad för orkester och en violinqvartett. Sedan förlidet år är Ivar Hedenblad ledamot af vår k. Musikaliska Akademi.

Musikläror i naboländerna.

II.

O. Winter-Hjelms mycket framstående och grundliga arbete bär titeln *Elementär musikläre grundet paa tonesystemets væsen, takt og klang*, och vill vara »en lärebog ved undervisning i seminarier og lärerindekurser for enhver musiklärer og til selvstudium.» För att sjunga riktigt efter noter — säger förf. — måste eleven vägledas af en lärare, som känner de musikaliska elementen till fullo i deras väsen. Men dertill kräfves, att man upphör med att lära blott en sammanhopning af stoff, som ingenting säger om förhållandet mellan »gehör» och »föreställning;» det kräfves af läraren fullt herravälde öfver kunskapen i musikelementens väsen, i läran om »takt» och »klang.»

Denna lärobok har, som man ser, en annan uppgift än den förut granskade af Wegelius och kan derför endast formelt jämföras med dennes, hvarvid visar sig, att den väl är underlägsen i stilens klarhet och det helas enkla, rediga uppställning, men öfverlägsen i fråga om kännedom af den nyaste harmoniska vetenskapen och fullständig behandling af alla till »klangen» hörande kapitel. Wegelius är praktisk, Winter-Hjelm teoretisk.

Bristen visar sig här i ett mindre lättfattligt och koncentreradt uttrycksätt samt i en böjelse för konstruerande spekulation, genom den »polaritet», som förf. partout vill ha in i alla musikaliska förhållanden.

Metrum eller taktordning — säger förf. — bestämmes af rytmerna och takten; takten känner nämligen blott tvådelningen, medan den rytmiska rörelsen också frambringar tredelningen. Men den sista, den rytmiska rörelsen, är alltid ofärdig (?), när den icke har underkastat sig taktens tvådelning och utvecklat sig till *sex* lika tider, liksom den taktiska rörelsen också egentligen först är metrum, taktmått, när den har utvecklat sig till *fyra*.

Om man nu ock vill låta förf:s förra punkt gälla (ehuru den ej öfverenstämmer med språkbrukets mening med »takt», som ock innefattar tretakten), så är deremot den senare punkten mindre lycklig. Om för att en rytmisk rörelse ej skall vara »ofärdig», fordras både två- och tredelning, då är ju äfven fyrtakten ofärdig, ty deri fins ej nödvändigt någon tredelning!

Förf. envisas att genomföra pendelslagen såsom urbild för alla musikaliska rörelser. Han indelar pendelslagen i fyra tempi, och derifrån får han idén om att takten först såsom minst fyrdelad är fullboren. Men oafsedt att pendelslagen för den populära blicken te sig såsom tvåtal snarare än fyrtal — emedan den konkreta åskådningen endast kan fixera svängningarnes gränser men icke midtpunkten — så är det högst osannolikt, att pendelslagen, som endast mera undantagsvis finnas i naturen, skulle vara en bättre förebild för taktkänslan än menniskans egen kropp, med dess likformiga byggnad, hvarigenom en taktmässig marsch sjelfmant uppkommer, eller med dess regelbundna pulsslag, som oupphörligt påminna om taktens faktum. Vill man sedan från det primitiva tvåtalet fortgå till större rytmiska system, så kanske den ursprungliga förebilden dertill vunnits genom en observation af galopprörelsen, eller genom att observera pulsslagens förhållande till andningen eller på annat sätt. I ingen händelse duger pendelbilden, redan derför att man ur den aldrig kan få fram tretalet. Förf. tror sig komma åt detta tal helt enkelt genom påståendet, att motsatsen mellan tung och lätt taktdel omedelbart skulle medföra förnimmelsen af längre och kortare, och sålunda sjelfmant leda till tretakten 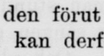 men detta påstående är icke bevisadt, om det än icke är otänkbart.

Men om vi finna ett och annat i förf:s taktlära nog äfventyrligt, så måste vi deremot uttrycka vår beundran för hans klanglära, såsom vitnande om både skarpsinnighet och uttömmande insigt i dithörande literatur. I fråga om undertonsteorien har förf. ställt sig på en förståndig ståndpunkt mellan Riemann och Hostinsky, i det han, ignorerande de »objektiva» undertonerna, erkänner möjligheten af att de »subjektiva» spela en rol i mollton-slägtet, dock utan att gifva dem samma vigt och värde som de objektivt konstaterade och i alla händelser kraftigare öfvertonerna. *

Riktigt säger förf., att hvarje ton är, såsom klang beatraktad, för örat närmast en durklang. Man skulle till ock med kunna våga antaga, att den

* Teorien om undertoner, som, då en sträng anslås, skulle medklinga åt djupet i samma ordningsserie som öfvertonerna åt höjden (således från ettstrukna *c* nedåt lika som uppåt: F₁ Ass₁ C F c c^1 c^2 g^2 c^3 e^3 g^3 o. s. v.) och sålunda bilda grunden för (F) moll, liksom öfvertonerna faktiskt bilda grunden för (c) dur, är i art. »Konsonans och dissonans» (Sv. Musikt 1885, n:r 15—20) vederlagd, *så vidt* den rör dylika toners *objektiva* existens. Att de likafullt kunna medklinga *subjektivt*, i örat, är sannolikt. Bevisadt är nämligen, att de beträffande understrängarna verkligen svänga med, ehuru blott partielt, icke totalt, och sålunda angifva icke sin egen ton, utan blott den anslagna tonen (c^1) som är ötverton till dem alla. Men om vi öfverflytta detta på örats strängaspel, de »cortiska fibrerna», så skulle understrängarna der, ehuru de svänga blott partielt, likväl på *hörnerven* kunna göra samma intryck som om de svängde totalt. Den till fibern hörande nervänden antages nämligen afficeras på samma sätt, antingen fibern dallrar helt eller delvis.

naturliga septimans medklingande stundom väcka föreställningen om ett helt dominantseptimackord; åtminstone tro vi detta är bästa förklaringen på förf:s alldeles riktiga observation, att »en ton, der angifves, af den, der hörer tonen, först og fremst opfattes som en overdominant», När man slår an efter hvarandra c, c^1 och f, så »föler man at f danner en fullständig slutning», hvilket förf. förklarar dermed, att »c stammer fra en uhört E som dens tredie partialtone». Utan att neka möjligheten häraf, tro vi, att saken äfven kan förklaras så, att i och med anslaget af c hör örat aningsvis ända till och med dess sjunde partialton b, och uppfattar det hela såsom ett dominantseptimackord till F dur, hvadan örat naturligtvis måste känna det slutligen anslagna f såsom »en fullständig slutning».

En annan af förf:s många skarpsynta och fint framkastade erinringar talar onekligen på sätt och vis till förmån för teorien om de subjektiva undertonerna, nämligen den, att violinspelare stämma efter moll-, icke efter durackord; och utan fråga erbjuder nämda teori en lika beqväm som systematisk förklaring af mollklangen, hvilken annars förefaller bra gåtfull. Möjligheten att uppfatta hvarje klang antingen »toniskt» eller »foniskt», antingen som dur- eller mollackord, ger också en mycket harmonisk begrundning af alla olika slags skolor, alt efter som man fattar hvardera af underdominantens treklanger såsom en dur- eller mollklang. Denna enkelhet har förf. dess värre låtit gå sig ur händerna vid framställningen af ned- och uppgående mollskala, hvilkas harmoniska härledning han onödigtvis tillkrånglat. Nedgående cmollskalan grundar sig på de tre mollklangerna: f-as̲s-c-es̲s-g-b̲-d (jfr. Helmhotz, IV augs., sid. 484). Harmoniska mollskolan få vi då blott genom att ändra öfverdominantens klang, uppgående mollskalan genom att ändra båda dominantklangerna till dur. Det är så enkelt som Columbi ägg! Förf. deremot talar om en »harmonisk overskridelse» och söker grunden för t. ex. den uppgående mollskalan i följande långa schema: f-ass-c-ess-g-h-d-fiss-a; betänkligheten häraf bevisas redan derigenom, att det a, som han på detta långsökta sätt får fram, är en qvintton, men a i den uppnådda mollskalan är väl — liksom i durskalan — obestridligen en terston (se Helmholtz sid. 465) och kan således icke på detta sätt härledas.

Annars håller förf. strängt på skilnaden mellan qvinttoner och terstoner, och detta är nog teoretiskt riktigt, om det än har föga praktisk betydelse, åtminstone i det nuvarande harmonisystemet. Förf. är mycket onådig mot den moderna enharmoniken och liksväfvande temperament. En annan fråga är, om det är möjligt att utrota den vedertagna temperaturen, och huruvida man alls kan undvika att på något sätt »temperera», så vida man vill röra sig utom ett inskränkt antal tonarter. Med nöje finna vi, att ehuru han sympatiserar med solfaisternas gehörsång i naturliga intervall, han dock icke vill införa någon bokstafs- eller sifferskrift i st. f. notskriften, hvilken verkligen, trots alt hvad som säges, är den i grunden enklaste och åskådligaste vi ega.

* * *

Med våra anmärkningar mot de båda utmärkta läroböckerna ha vi blott velat förmå deras författare att taga vissa kapitel i förnyadt öfvervägande vid möjligen kommande fortsättningar eller nya upplagor. Men vi ha på intet vis velat förringa värdet af deras rikhaltiga innehåll, som är här i Norden på sätt och vis *epokgörande*. Ty visserligen har Sverige äran att hafva gått främst i att återgifva åtminstone hufvuddragen i den nyaste utländska musikvetenskapen (i harmonien genom ofvan citerade uppsatser i Svensk Musiktidning, i rytmiken genom F. Petersons föreläsningar). Men det är dock våra grannländer, som först praktiskt sökt tillgodogöra denna vetenskap i utförliga läroböcker. Och den hedern skall icke förmenas dem. Kanske hafva de ej häller så mycket af invetererad slentrian, lojhet och fördomsfullhet att bekämpa som vi.

A. L.

Hvad Wagner velat?

— frågar sig Ludvig Hartman i en artikel i N. Dresd. Tgbl., der den nyaste wagnerismens orgier i Bayreuth tagas i sträng upptuktelse. Då denna artikel — och ännu mer dess reproducering med några gillande ord i den afgjordt wagnervänliga Allgemeine Musikzeitung — utgör ett nytt bevis på, att man börjar låta sundt förnuft bedöma dervischdansen i den fanatiska wagnerkulten, så göra vi oss ett nöje af att här införa det väsentligaste af densamma:

En egentlig skola har Wagner icke kunnat bilda, dertill var hans geni för väldigt; alla, som härmade honom, ledo skeppsbrott på den djerfva färden till stjernorna. Han ensam egde kunskap om trollformeln.

Men om ock Wagner icke i likhet med Mendelssohn, Weber eller Schumann efterlemnat en skola, så har han dock inverkat på alla skolor höjande, eldande och inflytelserikt. Han har satt en damm för konstens profanering, i det han höjde den ur bannet af ett blott förströelseinstitut upp i den sköna tankens och den rena poesiens sfer. Operan har Wagner adlat, och han har för konstnären banat vägen till förädling.

Och då frågar man, om verlden uppskattar Wagners arf efter förtjenst? Ja, den frågan är verkligen tillåtlig. När man påminner sig det obarmhertiga allvar, med hvilket Wagner förklarat krig mot fåfängan och icke med sin konst vändt sig till modets narrar, utan till de verkliga konstvännernas känsla, och när man sedan ser den nuvarande wagnerkulten, så är det klart: *detta har Wagner icke velat.* Ingen hade strängare än han i sigte sjelfva konstverket, i hvars ödmjuka tjenst konstnären skulle stå, så att han försvann med sitt eget jag. Och har väl någonstädes personkulten flammat vildare än inom den nuvarande wagnerismen? Rökelsefaten i Bayreuth, der den döde slumrar, blifva alt större, dansen omkring namn alt mera hvirflande. I stället för den välsignelse, som Wagners höga konstfördjupning skulle skänka en hel verld, afsöndrar sig en bråkdel och påstår sig ensam vara i besittning af mysteriet, och samma Bayreuth, der Wagner nästan med tårar i ögonen 1876 utropade: »Barn, inga handklappningar, inga framropningar» — genljuder åter af de galnaste personförgudningar.

Äfven i tekniken anställer detta delirium härjningar. »Wagnersångarne» äro till en del sådana, som icke mer äro i stånd att sjunga Mozart eller ens Meyerbeer, och de maskera denna brist dermed, att de såsom »ungdomssynder» förakta alt hvad som icke bär »mästarens» prägel. Men äfven *det* har Wagner sannerligen icke velat. Hade han varit lefvande, så skulle Mozart och Gluck i Bayreuth upplefvat lika mönstergiltiga uppföranden som Wagner uppnådde för sig sjelf.

Nu kastar wagnerkulten alt detta huller om buller. I rökelsen försvinna alla gränser. Konstens framtid fordrar dock, att gränserna mellan exaltation och säker kunskap icke utstrykas. Vi kunna icke på längden umbära Mozart, Cherubini, Boieldieu, Weber m. fl. Icke alltid kan det *visionära* räcka. Äfven antaget, att Wagners underfulla idealism bildade musikens högsta höjd, så ges det dock äfven andra stämningar, andra höjder. Wagners sju arbeten kunna dock omöjligen *uteslutande* sysselsätta en stor scens repertoar.

August Södermans manuskriptsamling.

Anteckningar af *A. L.*

(Forts. fr. n:o 7.)

84. Hvem känner ej musikens ljufva makt? — En liten fin och präktig femstämmig kör för blandade röster utan datum; föreligger både i skiss och prydlig renskrift. Ett kap för Filharmoniska sällskapet, hvilket vi gerna skulle åtaga oss att förse med *ett helt program* af idel okända Södermanniana. Och ändå räckte det nog

till ett annat sådant åt Musikföreningen också!

85. Skisser till Irene, romantisk opera i fragment. — Skissen, sångstämma och bitvis äfven ackompanjemang, inskränker sig till Irenes första romans, en frisk, ursprunglig vismelodi i samma stil som Kätchens hurtiga entré i »Regina», och troligen från samma tid, eller snarare något senare, eftersom den angifna instrumentbesättningen är ungefär densamma som i »Guldkorset». I den fullständigt i behåll varande, handskrifna operatexten på vers (utan namngifven författare) kallas operan »romantiskt sagospel i en akt», och skildras hurusom blomsterféen Flora två gånger frestar Irenes älskare Erland till otrohet mot kärestan, men båda gångerna misslyckas derigenom att Erland, redan nästan bedårad, plötsligt bringas till besinning genom ljudet af Irenes röst, som utom scenen sjunger några bitar af sin romans. Detta är en bra mager handling för en operett, hvadan ock tonsättaren — liksom i »Fiskarflickan» — redan vid ingången kom af sig.

86. Tvänne serenader utan text för mansröster. — Mycket obetydliga.

87. Fantasi för orgel, op. 2. — Högst barnslig, såsom man redan gissat af opustalet, och endast märklig genom att den redan visar dessa hornartade fanfarer

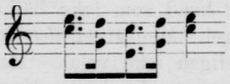

som Söderman så mycket älskar, och hvarmed man nästan kan säga att hans kompositionsverksamhet både börjar och slutar (jfr slutet af messan). Dessa natursignaler bilda också lämplig revelj och tapto i ett konstnärslif, som i sällsynt grad var grundadt på naturtoner.

88. Urdur eller Neckens dotter, i skiss. — Denna feeripjes, efter Overskou och Arnesen fritt bearbetad af Jeannette Granberg, gafs å Mindre teatern redan 1851, men då med J. N. Ahlströms musik, hvilken bibehölls ännu då pjesen upptogs på Nya teatern 1877. Södermans musik är således troligen aldrig gifven i Stockholm, men väl i Helsingfors, der den gick öfver scenen med stort bifall i sept. 1852, och i Göteborg, der den annonserades »blott för denna gång» till 2 maj 1854 Då detta är Södermans *första* utförligare musikdramatiska försök, så torde följande omdöme ur Helsingfors Tidningar $^{25}/_{9}$ 1852 ega sitt stora intresse:

»Urdur eller Neckens dotter, bearbetning efter danskan, med musik af J. A. Söderman junior», är namnet på en operett, som nu sednast blifvit trenne gånger uppförd härstädes. Stycket är ett af de täckare man här sett, och musiken svarar deremot. Särskildt böra dekorationerna omnämnas, som kanske ej så litet bidragit till pjesens framgång, och som öfverträffa allt hvad man i denna väg ännu sett hos oss. De äro målade af hr Holmström, dekoratör vid mindre teatern i Stockholm. Att bedöma musik är i allmänhet ganska kinkigt, emedan hvar och en tycker sig vara kompetent att gilla eller klandra ett musikstycke, allt efter det individuella intryck detsamma gjort på honom, icke betänkande att en viss grad af musikalisk (och annan) bildning är erforderlig för att rätt kunna uppfatta och bedöma ett sådant, samt att det sköna har sina okullrunkeliga, oeftergifliga lagar så väl i musik som i all annan skön konst, hvilka icke få öfverträdas. Sker detta, så nedstiger konsten i och med detsamma till ett blott och bart kittlande af de yttre sinnena och sinnligheten, och verkar om icke just förnedrande, åtminstone ej föräd lande, hvilket dock är uppgiften för all skön konst. Må hvar och en, som tjusats af Rappos lefvande bilder och öfriga gyckelmakerier eller af den nyare franska skolans lithografiska alster, med dess halftbeslöjade qvinnofigurer eller af Donizettis och konsorters musik eller hr Kontskis stråke, må han lägga handen på hjertat och säga om dessa saker någonsin trängt till hjertat och vidrört några ädlare strängar deri, och om han efter åseendet eller åhörandet deraf hos sig varsnat någonslags själslyftning. Vi tro att svaret skall utfalla nekande.

Hr Södermans musik lutar äfven något åt den nyaste lättsinniga skolan, som hotar att uppsluka sinnet och känslan för den ädlare musiken utan att likväl lyckas deri, ty publikens bättre känslor hafva redan öfverallt begynt att uppresa sig emot dess usurperade välde, hvartill man kan sluta af den begärlighet och nästan andakt, hvarmed den lyssnar på de stora mästarenas tonskapelser från äldre och nyare tider, då de erbjudas den, hvilket dock, ty värr! ännu sker så sällan. Dock, det sköna och sanna skall alltid segrande gå ur striden. Det nordiska skaplynnet och allvaret är likväl vida öfvervägande i hr Södermans musik till ifrågavarande stycke, och berättigar till stora förhoppningar i en framtid, då han funnit vanskligheten af den hyllning han ännu tyckes skänka denna musikens Molochsbild. Betänkas bör äfven att detta är hans första försök i denna väg, hvilket, som sådant, är all aktning och uppmärksamhet värdt, samt att lusten att för ögonblicket behaga den stora massan är en klippa vid hvilken så mången har splittrat sina ädlare krafter, och hvilken hos en nybegynnare ännu är förlåtlig. Ifrågavarande musik eger några verkliga skönheter, samt uppenbarar på de flesta ställen en stor rikedom på idéer, hvilka dock mera äro utkastade än egentligen genomförda. Vi lyckönska hr S. att detta första försök slagit så väl ut, samt önska att han oförtrutet måtte sträfva fram till konstens sköna mål, obekymrad om hopens efemeriska hyllning eller klander, i medvetandet af att han, om han uppnått detsamma, skall kunna beherska just denna hop, som nu med tjusande förespeglingar söker locka honom ifrån den rätta stråten.»

Så långt anföra vi den nämda recensionen, som sedan äfven sträcker sig till detaljer. Onekligen är det stränga talet om musikens Molochsbild här vid lag i och för sig ej så alldeles obefogadt, ty att döma af skisserna är stycket till någon del skrifvet i hvad man nu för tiden skulle kalla offenbachs'il, med banala dansrytmer orh melodier. En annan fråga är, om icke just den stilen bäst passade till texten, ty att börja ståta med en Oberonapparat — som kanske recensenten tänkt sig — hade väl varit för anspråksfullt för ett obetydligt feeriupptåg. Emellertid är det ett betydligt steg från »Urdur» till »Regina», ehuru blott sju månader lågo emellan bådas framträdande; först i det senare stycket fann Söderman den äkta, trohjertade folkton och folkhumor utan trivialitet, som ej oväsentligt bidragit till att Topelius' vackra folkpjes ännu i dag bibehåller sig med oförminskad friskhet.

Musikpressen.

På Abrah. Lundquists förlag har utkommit:

För piano-solo:

Neidhart Alois: *Wiener-Fiaker-Marsche.* Pr. 50 öre.

Waldteufel, Emil: *Immer oder nimmer* vals, op. 156. Pr. 1 kr. — *Ich liebe dich* vals, op. 177. Pr. 1 kr.

På Elkan & Schildknechts förlag utkommet:

För piano-solo:

Brink, G.: *2. Nocturnes* pour le piano. Pr. 1 kr.

Scharwenka, Philip: op. 80 Sechs Vortragsstücke, n:o 1 *Idyll.* Pr. 75 öre.

Söderman, Aug.: *Bröllopslek* ur »Bröllopet på Ulfåsa», arrangement af Erik Åkerberg. Pr. 75 öre.

Bengzon, Ferd.: *Bröllop i norden*, tonmålning. Pr. 1: 50. — *48 Mekaniska öfningar* till befrämjande af säkerhet och färdighet i pianospelning. Pr. 1 kr.

Cassius: *Bröllopsmarsch* ur lustspelet »Så tuktas en argbigga», arrangem. Pr. 50 öre.

Cronholm, Axel: *Festmarsch.* Pr. 50 öre.

Oterdahl, Ada: *Souvenir,* Polka. Pr. 50 öre. — *Echo-Polka.* Pr. 50 öre.

Stedingk, v. M.: *Förlofningspolka.* Pr, 50 öre. — *Sparkling Hock,* Polka. Pr. 60 öre,

För piano, 4 händ.:

Claire: *Française.* Pr. 1 kr.

För sång med piano:

Arlberg, Fritz: Op. 3. *Vocaliser.* N:o 4 på sopranens omfång, F-dur (skrifven för Anna Klemming). Pr. 1 kr.

Geijer, Gösta: *Fiskmåsarne.* (tillegnad operasångaren C. F. Lundquist) Pr. 75 öre (ciss-f.)

Engelbrecht, Gustaf: *Tre visor i folkton;* 1. Min lilla visa (c-ess), 2. »Och går du på ängen att blommor dig ta» (ciss-e); 3. »Och vore jag icke den som jag är» (d-f). Pr. 1 kr.

Nyström, Elisabeth: Fyra sånger (med tysk och svensk text) 1. »Med svala vågor flyter den stolta väldiga Rhen» (h-f); 2. En dröm (c-g); 3. Majnatt (d-g.); 4. Sång om döden (a-d.). Pr. 1: 50.

Oterdahl, Ada: »Och hvar skall jag bygga och hvar skall jag bo», mazurka (d-a). Pr. 50 öre.

Sjögren, Emil: *Dryckesvisa,* (ur Bacchanal op. 7 för solo, kör och ork,) för baryton eller bas, tillegn. d:r John Nordlund (c-f.) Pr. 75 öre.

Pétré, Torsten de: »Il faut si peu, si peut», poèsie de madem. B. Sautter, mise en deux romances pour mezzosoprano ou bariton. 1. Il faut si peu si peut» (e-f.); 2. Il suffit d'un regard (b-g). Pris net. fr. 2: 50. (Genève, propriété de l'auteur).

Den mängd af nyheter som nu på en gång sändts till anmälning tillåter endast en kort granskning af desamma. Bland pianosakerna äro de fyra förstnämnda bland Elkan och Schildknechts förlagsartiklar de anmärkningsvärdaste. Hr Brinks Nocturner visa samma omsorgsfulla arbete, som hans föregående tonsättningar och äro ej svårspelta; lättare är Scharvenkas »Idyll», som är ett litet nätt, mera populärt stycke, dock ingalunda vulgärt. Bengzons »Bröllop i Norden» återkallar till sin plan minnet af Södermans »Bondbröllop», och om äfven i saknad af dettas originalitet, låter B:s enkla och melodiösa, af inga harmoniska krångligheter besvärade stycke höra sig; dess särskilda delar heta: Marsch, Dialog, Lyckönskan, Intermezzo, I hemmet' med motton under hvarje titel. Ytterligare bröllopsmusik bjuds oss i Åkerbergs arrangement af Södermans karakteristiska »Bröllopslek» ur Hedbergs »Bröllopet på Ulfåsa», som så länge saknats på vår första scen och liksom det stora skådespelet öfver hufvud efter dramatiska scenens isolering torde vara bannlyst från densamma. Af dansmusiken äro de Waldteufelska valserna väl bekanta. Med de nämnda polkorna framträda ett par nya komponister, som röja ganska goda ideér och rytmisk kraft. Den fyrhändiga fransäsen af Claire är ett stycke i större stil och af mera värde än den vanliga dansmusiken af detta slag. Cassius' Bröllopsmarsch är icke utan sina originela sidor. Det återstår oss endast att af pianosakerna nämna det nya instruktiva arbetet, 48 mekan. öfningar, af F. Bengzon. Något nytt bjudes icke i dem, och hvad beträffar titelns uppgift: »till beredande af säkerhet och färdighet i pianospelning», så synes den något öfverflödig då detta syfte redan ligger i hufvudtiteln »mekaniska öfningar.» Dessa öfningar utgöras af skalor, brutna ackorder, ters-, sext- och oktavöfningar och modeller för martellatospel. Angående skalor och enkla treklangs- och septimackordpassager torde man kunna bespara förläggarne och eleverna kostnad och besvär genom att läraren använder annan metod för sådanas inlärande än den »mekaniska» efter notor, endast efter enkla grundregler för skal- och ackordbildning samt applikatur. *)

Vi komma nu till sångerna. Jemföra vi nutidens sånger med den föregående generationens, med en Mendelssohns, Schumanns, Schuberts, Kjerulfs och till och med Griegs samt hos oss Geijers, Lindblads, Josephsons — att endast hålla oss till våra erkända sång-»klassiker» — så kan ej nekas, att nutidens sånger mindre utmärka sig för omedelbar inspiration och naturlig stämning än lärdt arbete och sträfvan efter harmonisk effekt på melodiens bekostnad. Å andra sidan uppträder ännu »visan», synnerligast i dilettantförsök, men då mera som imitation och i något torftig form. Af de här ofvan uppräknade sångerna är Sjögrens »Bacchanal» bekant sedan gammalt och nyss gifven å O. D:s konsert, hvilken vi omnämna på ett annat ställe i dagens nummer. Geijers »Fiskmåsarne», till en ej synnerlig poetisk text, innehåller en vacker mellansats (»O sälla par») men förefaller annars något konstlad. En obestridlig talang förråder Elisabeth Nyström i sina om Schumann erinrande sånger, synnerligast i n:o 3 och 4. I första sången (sid. 3) borde halfnoten c till ordet »mild», ha gjorts till fjerdedel för att icke dissonera mot diss i ackompagnementet eller detta diss flyttats under ess såsom oförlängd halfnot. I sången n:o 2 är slutet från ettstr. c till b, mindre lyckligt, nästan seende ut såsom taget en oktav högre för att undvika låga b, mot hvilket melodien faller. Bibehållet d i st. f. c hade varit vackrare. Engelbrechts sånger äro okonstlade naturbarn, som ställa sig utom egentlig kritik, populära till sitt innehåll och enkla i formen. Ada Oterdahls mazurka synes med sina fioriturer och sitt slut på höga a, företrädt af drill, ämnad för konsertsalen. Till sist fästa vi uppmärksamheten på Pétrés rätt stämningsfulla sånger, röjande såväl det nordiska tonsinnet som den franska smaken och sluta vår anmälan med påvisande af Arlbergs nya häfte af vokaliser, utmärkt så väl i instruktivt som harmoniskt hänseende, men tydligen ämnadt för elever med högre utbildning i sångkonsten.

*) Anmälaren stöder denna åsigt på gammal erfarenhet och har för närvarande en elev, ännu icke 8 år, som efter omkr. 50 lektioner säkert spelar alla dur- och mollskalor, bildar hvarje treklang utan att ha lärt detta efter notor och är för öfrigt fullt bekant med notskriften.

Litteratur.

»Om pianoundervisningen i våra dagar, en hjelpreda för elever, föräldrar och unga lärare. Bearbetning efter de bästa källor af Ferd. Bengzon, sedan många år praktiserande pianolärare i Stockholm» — är titeln på ett häfte, som nyligen utkommit på Palm och Stadlings förlag härstädes. Pris 1 kr.

Boken innehåller flere sunda reflektioner och råd angående pianospel och pianoundervisning i allmänhet, de flesta helt visst kända och erkända af mera tänkande och routinerade lärare. För några detaljerade instruktionslärdomar och vidlyftigare anvisning om pianoliteraturen har det lilla häftet om 54 sidor, naturligt nog ej haft utrymme. En sak tillåta vi oss undra öfver, nämligen den, att författaren vid omnämnande af förträffliga arbeten för undervisningen af Clementi, Dussek, Steibelt, Cramer, Hummel, Field, förgätit Kuhlau och hans förträffliga sonater, rondos m. m., som väl ännu ej få anses föråldrade.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. April 1, 7. Bizet: *Carmen* (Carmen, Michaela, Frasquita, Mercedes: fru Edling, frkn Karlsohn, Sjöblom, fru Lindström; Don José, Escamillo, smugglarhöfdingen, Zuniga, Moralés, Remendado: hrr Brun, Fahlström, Rundberg, Nygren, Malmsjö, Bröderman; 7/4 Carmen: frk Wolf; Zuniga: hr Grafström) — 3. Ambr. Thomas: *Mignon* (Fredrik: Frk. Jungstedt, debut.) — 4. *6:te Symfonikonserten.* 1. Hallén: »Vårbrytning», ouverture; 2 Schumann: Pianokonsert op. 54. (hr Rummel), 3. Wagner: Sorgmarsch, (Siegfrieds död ur »Götterdämmerung», 4. Liszt: Konsert, Ess-dur (hr Rummel): Beethoven: Symfoni n:o 2. D-dur — 6. 8. Mozart: *Trollflöjten* (Sarastro: hr Borgstedt,' 1:a debut; nattens drottning, Pamina, Papageno: fruar Östberg, Edling, Sterky: Tamino, talaren, Papageno, Monostatos: hrr Lundmark, Strömberg, Grafström, Rundberg: tärnorna: frk Karlsohn, fru Strandberg, frk Hedgren; genierna: fruar Lindström, Strömberg, frk Petterson) — 10. *Vermländingarne,* för 200:de gången — 12 Verdi: *Aida* (Amneris: frk Nordgren; Aida: fru Östberg — 13. Boïto: *Mefistofeles* (Margareta, Helena, Martha, Pantalis: frkn Ek, Klemming, fru Strandberg, frk Jungstedt: Faust, Wagner: hrr Brun, Malmsjö) — 14. Hallström: *Den Bergtagna* (Bergadrottningen: frk Jungstedt, Kark; hr Malmsjö.) — 15. Boïeldieu: »Hvita frun».

Svenska teatern. April 3—5. *Flickornas gossar.*

Vasa-teatern. April 2, 3, 6, 7, 10, 13, 14. Dellinger; *Don Cesar* — 4, 5, 9. Offenbach: *Riddar Blåskägg.*

Södra Teatern. April 1—12. Berens, Herm. jun.: *I ungdomens vår.*

Adolf Fredriks kyrka. April 6. Hr Tor Aulins *konsert*, bitr. frök. Wolf, dir. Heintze, hr Sjögren.

Musikal. Akademien. Apr. 2. Frök. Sigrid Wolfs *konsert*, bitr.: skådespelerskan fru Lucie Wolf, fröken Helène Munktell (ackomp.), en damkör från Filharm. sällskapet, hrr Lundmark, Tor Aulin, Sjögren.

— April 11. Hr Franz Rummels *konsert*, bitr. frk Ellen Nordgren, hr Sjögren (ackomp.).

Kgl. operan har under senaste tiden firat ett jubileum med uppförandet för 200:de gången af Dahlgren-Randels populära tal- sång- och dansspel »Wermländingarne». Stycket framträdde först å scenen d. 27 mars 1846 och vann genast stort bifall. Tio år senare hade det gått 50 gånger öfver operascenen och i jan. 1868 upplefvat sin 100:de föreställning. Sedan nedlades det och kom ej upp förr än 1878. Ensamt under de sista 10 åren har det gifvits 100 gånger och gafs här i julas på tre teatrar samtidigt. Till det nämnda jubileet hade inbjudits författaren, kansliråd, en af de aderton, F. A. Dahlgren, tonsättaren Andr. Randels här efterlefvande barn, riksdagsmän från Wermland, ledamöter af Wermländska sällskapets styrelse och sujetter vid k. teatrarne, som förr medverkat i stycket. Detsamma kommer ej att vidare gifvas å operan denna säsong. Såsom Sarastro i »Trollflöjten» har hr Erik Borgstedt vid sin första debut lyckats rätt väl tack vare en klangfull om än mot djupet något svagare röst, ståtligt teaterutseende, god sångutbildning, och tydlig deklamation. Vid samma tillfälle fick man se fru Sterky som Papagena och hr Rundberg såsom Ohlssons efterträdare i Monostatos' parti.

Af konserter hafva vi haft uppsjö. Främst bland dem står 6:e symfonikonserten, följande straxt efter den 5:e med anledning af hr Rummels härvaro och biträde. Vi hänvisa till det ofvanstående programmet och vilja endast nämna att hr Rummel i Schumanns romantiska pianokonsert som i Liszts oerhördt svåra konsert framträdde med samma öfverlägsna pianistiska talang som han ådagalade vid förra konserten. Konsertprogrammet var för öfrigt intressant. Efter utförandet af Beethovensymfonien, kronan på verket, egnades en varm hyllning åt hofkapellet, så mycket mer förtjent, som det hade artigheten att med allt sitt ansträngande arbete för aftonen bissera Wagners Siegfrieds-marsch, hvarifrån en större delikatess hos publiken bort ha förskonat det.

O. D:s matiné på k. operan gafs naturligtvis inför full salong under anförande af direktör Hedenblad och inleddes på öfligt vis af Bellmanssången »Hör I Orfei drängar» utom programmet. Södermans sköna ouverture till »Orleanska jungfrun» utfördes under hr Hedenblads ledning med mycken verve och säkerhet, hvarjemte orkestern utförde de här förut gifna »Rigaudon de Dardanus» af Rameau, med Gevaerts orkestrering och Massenets »Air de ballet». Den bekanta sångkörens förnämsta nummer var Josephsons »Arion», hvilket stycke som bekant innehåller en hel del vackra saker, hvilkas särskilda värde utrymme fattas oss att påpeka och hvars utförande lemnade intet öfrigt att önska helst som solostämmorna innehades af goda och kända förmågor. Af de gifna sakerna väckte Lange-Müllers Serenad stor anklang, och såväl denna som »Grönbergens visa» i Svedboms arrangement och den sista af Södermans »tre visor» måste gifvas da capo. Sjögrens lifliga Bacchanal med sitt vackra tenorsolo, förträffligt utfört, syntes äfven väcka publikens sympati. Till sist gaf O. D. efter varma bifallsyttringar prins Gustafs vårsång »Glad såsom fågeln» utom programmet.

Fröken Wolf hade på sin konsert att fägna sig åt en talrik publiks lifliga erkännande af hennes framstående talang som sångerska, och hennes präktiga röst gjorde sig förträffligt gällande synnerligast i de nämnda sångerna och duetten ur »Djamileh». En särskild lockelse och njutning erbjöd uppträdandet af hennes moder fru Lucie Wolf i ett par deklamationsnummer. Med Hauptmanns intagande trestämmiga körer, hvaraf den sista måste bisseras, utmärkte sig en liten fruntimmerskör ur Filharmoniska sällskapet. Hrr Aulin och Sjögren gåfvo omvexling åt programmet med den senares första violinsonat och ett par väl utförda violinsolos. Hr Lundmark assisterade förtjenstfullt i Djamileh-duetten.

Vid sin konsert i Adolf Fredriks kyrka öfverträffade hr Aulin sig sjelf i klangfullt, rent och känsligt spel. Han utförde vid detta tillfälle Suite af Vieuxtemps, det vackra andantet ur Lalos Sinfonie Espagnole och Fantasistycke af Norman samt Sarabande af J. S. Bach samt obligatstämman till Saint Saëns romans ur Le Timbre d'Argent. Fröken Wolfs stämma framstod särdeles vacker i denna pjes, i den bekanta s. k. Stradella-arian och Gounods »Jerusalem». Dir. Heintze afslutade med sitt präktiga arrangement af Södermans festmarsch den talrikt besökta konserten, som inleddes af honom och hr Sjögren med ett 4: händ. orgelallegro af Volckmann. Sist i tidsföljden, men ej af minsta värdet hafva vi att anföra Hr Rummels konsert i Musikaliska akademien, der en talrik publik fick beundra hans mångsidighet i en mängd solostycken för hans instrument, bland hvilka Bachs stora Chromatiska fantasi utfördes med storslagen talang och han ytterligare häfdade sitt rykte som Beethovenspelare med Waldstein-sonaten op. 53. Utom den bekanta Chopinska sonaten med sorgmarschen glänste han i mindre stycken af Schubert, Brassin Schumann, Bülow, Tschaikowski, Mendelssohn och till sist i Mozart-Liszts mästarprof: Don Juan-fantasien. Fröken Nordgren skördade lifligt bifall med flere sånger, ehuru hon synbarligen till en början ej var rätt disponerad. Ackompagnementet till dessa utfördes af hr Em. Sjögren.

Från in- och utlandet.

K. operan. Holger Drachmanns sagospel »Det var en gång . . .» med Lange-Müllers förträffliga musik gifves här den 16 dennes, då Prinsessans rol utföres af den danska skådespelerskan fru Betty Hennings, som en tid gästat vid Dramatiska teatern med storartad framgång. Detta sagospel uppfördes senast på vår operascen i Jan. 1887.

Nästa nyhet derstädes blifver »Hugenotterna». Halléns »Harald Viking» har genom hr Lundquists sjukdom måst uppskjutas, men torde komma upp på scenen strax efter »Hugenotterna», hvars första representation gifves till förmån för hofkapellets pensionskassa. »Hoffmans sagor» väntas den 1 maj.

Vasateatern kommer nästa spelår att öfvertagas af hrr August Warberg och Emil Strömberg, den förre nu tillhörande Svenska, den senare Södra teatern. Fröken Anna Pettersson kommer fortfarande att tillhöra denna teater, der operetten, såsom förut, kommer att kultiveras.

Siegfried Salomans nya komiska enakts-opera »Led vid lifvet», med text af hr H. Christiernsson, har nyligen inlemnats till k. operans direktion. Huruvida densamma kommer att antagas till uppförande denna speltermin är oss obekant. Samme kompositörs stora 5-akts-opera »Flyktingen från Estrella», med libretto af Ernst von Rotenbach har redan för ett år sedan öfverlemnats till operastyrelsen. För upptagandet af den stora operan är väl tiden nu för knapp, när densamma ännu ej blifvit instuderad; helt visst skulle emellertid den musikaliska allmänheten vara intresserad att få göra bekantskap med dessa inhemska nya verk af den värderade komponisten till »Karpathernas ros» och »Diamantkorset».

En musikalisk soaré gafs den 6 d:s på k. slottet, då Franz Rummel utförde flere pianosaker, fru Lucie Wolf föredrog Holst's poem »Skildtvakten» och en allmogeberättelse, fröken Wolf sjöng stycken af Grieg och grefvinnan Taube Gounods »Jerusalem» samt med herr Lemon duetten ur »Lalla Rookh».

Musikföreningens tjugonde konsert, Långfredagen den 19 dennes, hvarvid Händels »Messias» uppföres till förmån för Frimurarbarnhuset, eger rum i Storkyrkan med biträde af k. hofkapellet under hofkapellmästaren Nordquists ledning samt k. operans kör och i solopartierna fru Edling, frökn. Nordgren

och Jungstedt samt hrr Max Strandberg och Salomon Smith. Generalrepetitionen eger rum dagen förut i samma lokal och vid samma tid, kl. 8 e. m. Detta storartade och sköna oratorium har icke gifvits här sedan 1881, då solostämmorna utfördes af frökn. Niehoff, Grabow och Lublin samt hrr Arnoldson, Willman och Lange.

Vid denna »Messias»-konsert uteslutas körerna n:o 26, 31, 33, 39 och 49, recitativen n:o 25 och 32, tenorarian n:o 2, basarian n:o 34 och duetten n:o 48. Programmen upptaga oratoriets historik och innehåll. Verket utföres efter den mozartska redaktionen. Vi hänvisa för öfrigt till artikeln »Mozarts bearbetning af 'Messias' efter Rob. Franz» i Sv. Musiktidning 1881 n:o 18.

Väntade musiknöjen. Matiné gifves söndagen den 21 d:s i Berns' salong af operasångaren A. Rundberg med biträde af frökn. Klemming, Nordgren, fru H. Heintz samt hrr Lundmark, Sellergren, Hagman, Lejdström och Borgstedt. Det lofvande programmet upptager bl. a. Eros-qvartetten ur Mendelssohns »Antigone», trior ur Gounods »Philemon och Baucis» samt ur »Robert af Normandie», duett ur »Lakmé», arior ur »Lakmé» och »Herodiade», tenoraria af Gastaldon.

Den 28 dennes anordnar violinisten Edvin Sjöberg i samma lokal en matiné, vid hvilken komma att medverka grefvinnan Taube, frökn. Klemming och Nordgren samt hrr Strandberg, Lejdström och harpspelaren Lang.

Till musikaliska konstföreningens pristäflan har inom föreskrifven tid följande kompositioner inlemnats: 1. Sopranaria med orkesterackomp. (motto: »Allt för konsten»); 2. Requiem för blandad kör och orkester (motto: »Deo soli gloria»); 3. Sonat för piano (motto: »Hvad jeg kjænder, det vil jeg tale, det vil jeg maale»); 4. Duo för violin och piano (motto: »Ille ego, qui quondam gracili modulatus avena, Carmen »). De inlemnade kompositionerna hafva blifvit tillställda prisdomarena: prof. N. W. Gade, dir. A. Rubenson, hofkapellm. J. Svendsen.

Hr H. Christiernsson, operans n. v. intendent, kommer att nästa spelår öfvertaga ledningen af Södra teatern.

De resande teatersällskapen vistades vid denna månads ingång: *Lindbergs* i Malmö, *Rydbergs* i Borås, *Fröbergs* i Halmstad och *Carlbergs* i Hudiksvall.

Göteborg. Programmet för tredje kammarmusiksoarén, gifven af Elfrida Andrée, hrr Irmer och Allander den 13 mars, upptog: 1. Beethoven: Stråktrio, op. 70 n:o 1, D dur; 2. Schubert: Andante ur D-molls-stråkqvartett; samt 3. Mendelssohn: Pianotrio, op. 49.

Lund. Nerudaqvartetten från Köpenhamn gaf d. 3 april å Knutssalen en soaré inför nära fullsatt salong och under entusiastiskt bifall. Den utmärkta stråkqvartetten utförde vid detta tillfälle Volkmanns qvartett i E-moll op. 35, Schumanns A-dur-qvartett och en qvartett af Ditter von Dittersdorf, den bekante konpositören af »Doktorn och apotekaren» m. fl. komiska operor (f. 1739, d. 1799).

Gabriele Wietrovetz, den talangfulla violonisten har, efter sitt uppträdande på operan, konserterat flerstädes i landsorten med stor framgång.

Nya konstnärsgillet hade d. 12:e sitt aprilsamqväm å hotel Phoenix. Detta var mycket talrikt besökt och hedrades med hofpianisten Fr. Rummels närvaro. Fruarne Hennings och Wolf samt komponisten Lange-Müller, som återkommit hit till uppförandet af »Det var en gång . . .» voro äfven inbjudna men hade förhinder. Musikafdelningen för aftonen utgjordes af damterzetter af Reinecke, solonummer af fröken Piehl och fru Wieck, f. Palme, från Berlin. Herr Rummel spelade ej mindre än 6 stycken under aftonen; deklamation utfördes af hr Bæckström. För prof. Rummel hölls tal af prof. Wallis och kanslirådet Silfversvärd framförde sällskapets tack till öfriga som medverkat i aftonens nöje.

Sigrid Arnoldson har vid sitt återuppträdande i Moskwa i denna månad ånyo firat stora triumfer på italienska operan. Det berättas att efter hennes uppträdande i »Barberaren i Sevilla» regissören måste bedja publiken sluta att ropa in sångerskan, som efter 25 inropningar kände sig mycket trött. Likafullt fortsattes inropningarne till dess regissören lät släcka gasen i teatersalongen.

Miss Nikita har nu äfven låtit fira sig på scenen och det i Moskwa, der hon debuterat på stora operan som Zerlina i »Don Juan» och rönt oerhörd framgång, efter hvad det säges. Man jemför hennes framställning med Adelina Pattis i samma parti, då denna var i sina unga år.

Helsingfors. Svenska teatern uppförde d. 17 mars för första gången Charles Kjerulfs operett »Kejsarens nya kläder», hvilken här såsom i Köpenhamn hade lysande framgång. Pjesen beskrifves såsom qvick och underhållande, musiken liflig, melodiös och fin. Utförandet var mycket godt. Fru Wessler-Molander var förträfflig som prinsessan, hr Riego mycket rolig som kejsaren, fru Castegren en täck page och hr Castegren en ståtlig prins. Muntrande var äfven klöfverbladet Tripp, Trapp, Truls (hrr Salzenstein, Wilhelmsson, Malmström). I afseende på uppsättning och inöfning hade intendenten Harald Molander och kapellmästaren Hjalmar Meissner inlagt mycken förtjenst.

Alice Barbi en italiensk sångerska, som vunnit mycket beröm vid sina konserter utomlands, är att hitförvänta vid påsktiden för att konsertera härstädes. Fröken Barbi är född 1861 i Modena der hennes fader var professor i violonispelning; hon började först vid 19 års ålder kultivera sin stämma och hade då till lärare prof. Zamboni i Bologna. Hennes röst är en mezzosopran af skönaste klangfärg, såsom det säges, ehuru ej af de starkaste, och mästarinna i den italienska sångkonsten är hennes föredrag lika ädelt som högst konstnärligt, hvarföre man äfven räknar fröken Barbi till vår tids förnämsta konsertsångerskor. Särskildt excellerar hon i återgifvandet af gammal-italienska sånger från 16- och 17:e århundradet af Scarlatti. Pergolese, Marcello, Jomelli, Païsiello m. fl. men sjunger ej mindre förträffligt, om man får tro den tyska kritiken, saker af Mozart, Schubert, Schumann, Bizet och andra nutidens tonsättare.

Dödsfall

Fürstenau, Moritz, professor, betydande flöjtvirtuos, (likasom fadern Anton Bernhard och farfadern Kaspar), f. $^{26}/_{7}$ 1824 i Dresden, † derst. 25 mars. Han var sedan 1852 kustos för konungens musikbibliotek och blef 1858 lärare i flöjtspelning vid konservatoriet i Dresden, hvars hofkapell han tillhört sedan 1842. I besittning af goda musikaliska kunskaper har han utgifvit flere skrifter handlande om kgl. sachsiska hofkapellets historia, om musik och teater vid hofvet i Dresden m. m.

Steinweg, Theodor, chef för den berömda pianofabriksfirman »Steinway and Sons» i Newyork, afled derst. d. 26 mars. Han var son till firmans grundläggare Heinrich Steinweg, f. 1797 i Braunschweig, som med tre söner öfverflyttade 1848 till Amerika och i Newyork 1853 grundade den berömda fabriken († 1871.) Theodor St. öfvertog 1850 affären i Braunschweig och flyttade 1865 till Amerika, (Braunschweigfirman kallades sedan »Theodor Steinweg Nachfolger, Helferich, Grotrian & komp.»). Den amerikanska firman har en filial i Hamburg. Theodor St. har bygt den praktfulla konsertlokalen »Steinway-Hall» i Newyork och verkat mycket för den musikaliska konsten.

Hvarjehanda.

Öfverflödigt. Till teaterdirektör F. kom en författare med ett digert manuskript. »Herr direktör, jag har skrifvit ett drama, en ny Julius Cesar.» — »Hvarför då min bäste herre? den gamla är ju god nog ännu.»

SVENSK MUSIKTIDNING 1889

utgifves efter samma plan som förut, med populärt innehåll samt försedd med ***porträtter, not-illustrationer*** och ***musikpremie*** af ***god, lätt utförbar*** musik. Pris 5 kronor för hel årgång (20 nummer), 25 öre pr lösnummer. Premien tillfaller endast prenumeranter. Prenumeration mottages å tidningens ***Expedition här, Olofsgatan 1*** (Hötorget 6), hvarifrån den tillsändes prenumeranterna, samt hos hrr musik- och bokhandlare, eller å tidningskontoren; för landsorten ***hälst å posten***. — Annonspriset är endast 10 öre petitraden med rabatt vid förnyad annonsering af minst 5 gånger. ***Presentkort*** å tidningen finnas att tillgå för årsprenumeration.

Frans Joh. Huss,
Redaktör och Utgifvare.

SVENSK MUSIKTIDNINGS årgångar 1885—1888, säljas till **nedsatt pris** af **4 kronor** pr år-gång, **7 kronor** för två årgångar, **10 kronor** för tre årg. då **kontant liqvid** med beställning efter noggrann adress sändes **direkt till Svensk Musiktidnings Expedition, Stockholm.**

Prenumeration på och lösnummersförsäljning
af
SVENSK MUSIKTIDNING
i
Cigarr- & Tidningsffären
45 Regeringsgatan 45.
Allm. Telefon 58 57. **Bell Telefon 716.**

Till salu å denna tidnings Expedition, i Bok- och Musikhandeln:

Svensk Musiktidnings
Musikalbum
1888. — Pris 1 krona.

Innehållande: för Piano: *Auber:* **Andante,** *Adr. Dahl:* **Scherzo** och **Jultankar,** *Vict, Hollænder:* **Canzonetta; Hambopolska** (från Vestergötland) —; För sång: *Conr. Nordquist:* **Trubaduren,** romans för bariton; *John Jacobsson:* **Farväl;** *Ika:* **"Löft dit Hoved, du raske Gut!"** ord af Bj. Björnson.

Obs. *Aubers* »Andante» skrefs och tillegnades prins Oscar (vår nuv. konung vid ett hans besök i Paris-Konservatoriet.)

Hambopolskan, upptecknad från ett bondbröllop i Westergötland, har hittils ej varit tryckt och bekant.

Piano- och Sång-
lektioner erhållas af god beskaffenhet till moderat pris. Närmare upplysning lemnas å Svensk Musiktidnings byrå, Hötorget 6, 1 tr. upp från Olofsgatan kl. 12—1 midd.

Nytt i instrumentväg!
Hos **Palm & Stadling,**
40 Malmskilnadsgatan 40,
inkomna Pianinon från Hofleverantör Franckes i Leipzig berömda fabrik, försedda med
Paul von Jankós patentklaviatur,
hvars förnämsta företräden framför den vanliga äro: handens naturliga läge, derigenom att tummen rör sig på ett längre register än de öfriga fingrarne, hvilka ej heller behöfva föras in emellan halftonerna, större anslagsvidd, så att en barnhand lätt griper oktaven, fingersättningens likhet i alla tonarterna samt förhöjd säkerhet i anslaget.

PEDALPIANINON,
afsedda för orgelelever.
Lager af Flyglar, Pianinon och Orglar från 10 berömda utländska firmor.
Stort lager af **Gitarrer,** Violiner, Flöjter, Klarinetter, Dragspel m. m.
Billiga priser! Lätta betalningsvilkor!

PALM & STADLING,
40 Malmskilnadsgatan 40.

Till salu.
Amati-Violin 1632.
En Violin, gjord af Nicolaus Amati, Cremonensis Faciebat anno 1632, finnes till salu. Underrättelse lemnas uti magasinet, Svartmangatan N:o 18, der den finnes att afprofva. Anbud göres pr post till Violin, adress Sorunda poststation.

Till salu i alla boklådor:
Sånglära
för folkskolor och allmänna läroverkens lägre klasser.
Utgifven af
N. Hagström,
lärare i sång o. musik vid Helsingborgs h. allm. läroverk.
Första kursen. *Pris 1 krona.*
Denna sånglära har erhållit de amplaste loford af framstående fackmän både inom och utom landet.

J. LUDV. OHLSON
STOCKHOLM
16 Regeringsgatan 16
Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.
Obs.! **Hufvuddepot** för **Blüthners** verldsberömda Flyglar, samt **Rönischs & Steinweg Nachfolgers** utmärkta Pianinos.

RUD. IBACH SOHN,
Kgl. Preussisk Hofpianofortefabrik.
Barmen, Neuerweg 40. (Grundad 1794).
Flyglar och Pianinos
hvarje storlek och utstyrsel. Hålla utmärkt stämning. Solidaste konstruktion, ädel, stor sympatisk ton. Absolut garanti. Kataloger etc. gratis och franco.

Albumblad
5 melodiska tonstycken för Piano (Romance. Humoresk. Perpetuum mobile. Aftonstämning. Marche Triomphale)
af
Adrian Dahl,
finnes att köpa å **Svensk Musiktidnings expedition,** Olofsgatan 1, samt hos hrr musikhandlare och bokhandlare i landsorten. Pris 1 krona.
Dessa vackra pianostycken af den nu genom flere omtyckta arbeten bekante tonsättaren kunna med skäl rekommenderas åt våra pianister.

Obs. Mycket billigt annonspris
i Svensk Musiktidning — **10 öre petitrad** — (rabatt vid förnyelse.)

INNEHÅLL: Ivar Hedenblad (med porträtt.) — Musikläror i naboländerna, II. — Hvad Wagner velat. — Aug. Södermans manuskriptsamling af A. L. (forts.). — Musikpressen. — Från Scenen och Konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Annonser.

STOCKHOLM, O. L. SVANBÄCKS BOKTRYCKERI-AKTIEBOLAG 1889.